

Kutnohorské sochy světců

 kutná hora

Sculptures of saints in Kutná Hora

Seznam soch a sousoší

1. Sousoší sv. Jana Nepomuckého, u jezuitské koleje
2. Sousoší sv. Barbory, u jezuitské koleje
3. Sousoší sv. Ludvíka, u jezuitské koleje
4. Sousoší sv. Isidora, u jezuitské koleje
5. Sousoší sv. Josefa Pěstouna, u jezuitské koleje
6. Sousoší sv. Ignáce z Loyoly, u jezuitské koleje
7. Sousoší sv. Václava, u jezuitské koleje
8. Sousoší sv. Františka Xaverského, u jezuitské koleje
9. Sousoší sv. Josefa Kalasanský, u jezuitské koleje
10. Sousoší sv. Floriána, u jezuitské koleje
11. Sousoší sv. Františka Borgiáše, u jezuitské koleje
12. Sousoší sv. Anny, u jezuitské koleje
13. Sousoší sv. Karla Velikého, u jezuitské koleje
14. Socha sv. Judy Tadeáše, u chrámu sv. Barbory
15. Socha Panny Marie, u domu č.p. 110, ulice Za Barborou
16. Socha sv. Jana Nepomuckého, u č.p. 81, Jakubská ulice
17. Socha sv. Judy Tadeáše, u č.p. 562, Jakubská ulice
18. Socha sv. Barbory, Komenského náměstí
19. Socha sv. Jana Nepomuckého, u kostela sv. Jana Nepomuckého
20. Socha sv. Václava, Václavské náměstí
21. Socha sv. Šebestiána na Piknerově náměstí
22. Morový sloup, Šultysova ulice
23. Socha sv. Onufria, u Voršilského kláštera
24. Socha sv. Anny, Anenské náměstí
25. Socha sv. Jana Křtitele, Jánské náměstí
26. Socha sv. Bernarda, při cestě do Hořan
27. Socha sv. Jana Nepomuckého, na mostku V Hutích
28. Sousoší sv. Jana Nepomuckého, Kutná Hora - Sedlec
29. Socha sv. Jana Nepomuckého, Kutná Hora - Malín
30. Socha sv. Anny a Panny Marie, při cestě do Malešova

1. *St. John of Nepomuk* (Jesuit College)
2. *St. Barbara* (Jesuit College)
3. *St. Louis IX of France* (Jesuit College)
4. *St. Isidor* (Jesuit College)
5. *St. Joseph Foster Father* (Jesuit College)
6. *St. Ignatius of Loyola* (Jesuit College)
7. *St. Wenceslaus* (Jesuit College)
8. *St. Francis Xavier* (Jesuit College)
9. *St. Joseph of Calasanza* (Jesuit College)
10. *St. Florian* (Jesuit College)
11. *St. Francis Borgia* (Jesuit College)
12. *St. Anne* (Jesuit College)
13. *St. Charlemagne* (Jesuit College)
14. *St. Jude Thaddeus* (Cathedral of St. Barbara)
15. *Virgin Mary* (Cathedral of St. Barbara)
16. *St. John of Nepomuk* (Jakubská Street)
17. *St. Jude Thaddeus* (Jakubská Street)
18. *St. Barbara* (Komenského Square)
19. *St. John of Nepomuk* (Church of St. John of Nepomuk)
20. *St. Wenceslaus* (Václavské Square)
21. *St. Sebastian* (Pirknerovo Square)
22. *Plague Column* (Šultysova Street)
23. *St. Onuphrius* (Convent of St. Ursula)
24. *St. Anne* (Anenské Square)
25. *St. John the Baptist* (Jánské Square)
26. *St. Bernard* (beside a road to Hořany)
27. *St. John of Nepomuk* (on a bridge at V Hutích Street)
28. *St. John of Nepomuk* (Sedlec Ossuary)
29. *St. John of Nepomuk* (Malín)
30. *St. Anne with Maria* (beside a road to Malešov)

Parapetní zeď se sochařskou výzdobou před jezuitskou kolejí, Kutná Hora

Parapet wall in front of the Jesuit College

Popis

Většina ze souboru třinácti barokních sousoší před jezuitskou kolejí vznikla v letech 1703 – 1716. Socha sv. Jana Nepomuckého byla doplněna ve 40. letech 18. století.

Pořadí soch směrem od Hrádku k chrámu sv. Barbory

1. sv. Jan Nepomucký	<i>St. John of Nepomuk, Bohemia</i>
2. sv. Barbora	<i>St. Barbara from Nicomedia</i>
3. sv. Ludvík	<i>St. Louis IX, France</i>
4. sv. Izidor	<i>St. Isidor, Madrid, Spain</i>
5. sv. Josef Pěstoun	<i>St. Joseph Foster Father</i>
6. sv. Ignác z Loyoly	<i>St. Ignatius of Loyola, Basque</i>
7. sv. Václav	<i>St. Wenceslaus, Bohemia</i>
8. sv. František Xaverský	<i>St. Francis Xavier, Basque</i>
9. sv. Josef Kalasanský	<i>St. Joseph of Calasanza, Spain</i>
10. sv. Florián	<i>St. Florian, Austria</i>
11. sv. František Borgiáš	<i>St. Francis Borgia, Spain</i>
12. sv. Anna	<i>St. Anne, Jerusalem, Middle East</i>
13. sv. Karel Veliký	<i>St. Charlemagne, Germany</i>

1. Sousoší sv. Jana Nepomuckého

Statue of St. John of Nepomuk

Patron saint of Bohemia, patron against calumnies and protector from floods

Umístění: Na parapetní zdi se sochařskou výzdobou v areálu jezuitské koleje, Barborská ulice, Kutná Hora

Vznik: po roce 1740

Sloh: barok

Autor: neznámý

Popis

Sv. Jan Nepomucký je zobrazen v oblečení kanovníka v mírném pokleku na oblacích, které doplňují hlavičky andělů. V ruku drží krucifix. Kolem hlavy je osazena svatozář s pěti hvězdičkami. U nohou světce sedí andílci (putti). Z čelního pohledu pravý andílek (putto) přidržuje před klínem knihu s biretem, levý andílek (putto) naznačuje gesto mlčenlivosti zvednutým prstem pravé ruky před ústy.

Po stranách podstavce se sv. Janem Nepomuckým stojí andělé se štíty (štítonoši). Na levém štítu je vytesán **erb hrabat Věžníků z Věžník** a pravý nese nápis IHS s křížem (IHS - Iesus Hominum Salvator; Ježíš lidí Spasitel; Ježíš je náš společník nebo Ježíš hříšných Spasitel). Jde zřejmě také o vazbu na poutě v období baroka od zázračného obrazu Salvatora z Chrudimi přes Kutnou Horu k Palladiu Panny Marie do Staré Boleslavi.

Sv. Jan Nepomucký

Sv. Jan nepomucký je mučedníkem 14. století a stal se patronem Čech. Byl také generálním vikářem pražského arcibiskupa Jana z Jenštejna, kněze bezvýhradně hájícího práv katolické církve proti králi Václavu IV. Byl umučen a vhozen z Karlova mostu do Vltavy. Podle dalších podání je též mučedníkem za zpovědní tajemství. Zobrazován bývá jako kněz v rochetě a s pěti hvězdami kolem hlavy, držící v náručí krucifix, nebo palmovou ratolest (palmetu). Palmová ratolest (palmeta) je symbolem vítězství, hvězdy zastupují legendu, podle níž vltavští rybáři našli po smrti Janovo tělo; případně pět ran Kristových či písmena latinského TACUI (*mlčel jsem*). Nevyzrazení zpovědního tajemství je symbolizováno prstem na ústech.

Je patronem Čech, kněží, zpovědníků, mlynářů, vorařů, lodníků, zpovědního tajemství a mostů; ochránce lidské cti proti pomluvám.

Atributy: Kanovnícké roucho, biret, pět hvězd kolem hlavy, kříž, palmeta, prst u úst, jazyk, kniha, růženec, most, almužník, staroboleslavské Palladium země české jako odkaz na jím vykonanou pout' do Staré Boleslavi.

Attributes: Priestly dress, halo of five stars, the Cross, finger over the lips

Sousoší sv. Jana Nepomuckého

2. Sousoší sv. Barbory

Statue of St. Barbara from Nicomedia, Asia Minor

Patron saint of Kutná Hora and miners

Umístění: Na parapetní zdi se sochařskou výzdobou v areálu jezuitské koleje, Barborská ulice, Kutná Hora

Vznik: 1707 – 1713

Sloh: barok

Autor: František Baugut

Popis

Barokní sousoší tvoří postava sv. Barbory stojící nad ležícími postavami – vlevo jejího otce Dioscura a vpravo andílka s šátkem na očích. Na čelní straně je vytesán **erb pánů Švihovských z Rýzemberka**. Světiče drží v pravé ruce kalich a levou má položenou na věži stojící po jejím boku. Po stranách podstavce stojí dva andělé s oválnými štíty (štítonoši).

Sv. Barbora

Barbora z Nikomédie (*dnešní Turecko*) je legendární mučednice ze 3. století. Svatá Barbora byla pravděpodobně sřata mečem během pronásledování křesřanů. Dle jiné legendy ji chtěl její otec Dioscuros ubránit zejména před tehdy zakázaným křesřanským učením. Proto ji uvěznil v kamenné věži. Barbora však přesto křesřanství poznala a dala se pokřtít. Nakonec byla svým otcem sřata, jeho však v tu chvíli zabil blesk, jenž vyšlehl z jasného nebe.

Je patronkou města Kutné Hory. Uctívána je zejména jako patronka havířů a dělostřelců (*možná pro rychlou smrt když už má přijít*); dále také slévačů, hutníků, stavebních dělníků, architektů, stavitelů pevností, pokrývačů, hasičů, hrobařů (*v hodině smrti*). Ochránkyně před náhlou smrtí.

Atributy

Kalich s hostií, věž se třemi okny, meč nebo kladivo, drobná figura otce Dioscura u jejích nohou, pochodeň, páv, hlaveň děla, meč; dalšími atributy jsou koruna, palmeta (palmová ratolest) a kniha.

Attributes: Chalice and wafer, sword, cannon barrel

3. Sousoší sv. Ludvíka

Statue of St. Louis IX. of France

Christian monarch, founder Chapel of Sainte- Chapelle

Umístění: Na parapetní zdi se sochařskou výzdobou v areálu jezuitské koleje, Barborská ulice, Kutná Hora

Vznik: 1707 – 1716

Sloh: barok

Autor: František Baugut

Popis

Ústřední postavou sousoší je postava sv. Ludvíka. Na čelní straně je vytesán **erb pánů Rabenhauptů ze Suché**. Po stranách u Ludvíkových nohou sedí zajatí saracénští válečníci obklopeni bubny, děly a praporce. Po stranách sousoší jsou umístěny dvojdílné jehlany s reliéfy válečných symbolů a na vrcholu jsou hlavy pohanů.

Sv. Ludvík je oděn v brnění a nese královské insignie – v pravé ruce žezlo, v levé královské jablko a na hlavě má královskou korunu.

Sv. Ludvík

Svatý Ludvík byl francouzský král 13. století (Ludvík IX. Francouzský). Byl vzorem spravedlivého a křesťanského panovníka. Ludvík získal Kristovu trnovou korunu, kterou nechal převézt do Francie. Pro tuto cennou relikvii nechal postavit novou kapli známou jako Sainte-Chapelle (Svatá kaple). Bývá zobrazován jako král s korunou, jablkem a žezlem, někdy v brnění. Je patronem čalouníků, knihařů, podkovářů.

Atributy

Královské insignie, štít s liliemi, Kristovy hřeby, trnová koruna, kříž, hůl v podobě kříže nebo kříž na rukávě, model kaple Sainte Chapelle.

Attributes: Royal regalia, crown of thorns, sceptre with fleur-de-lys, scaled down Sainte-Chapelle

Pozn.: Některé prameny však uvádějí, že by mohlo jít o sochu sv. Ferdinanda III. Kastilského (13. století) možná jako vděk Rabenhauptů Karlu V. Habsburskému, císaři římskému, nositeli řádu Zlatého rouna, za přilepšení do jejich erbu v 16. století. Manželkou Karla V. Habsburského byla totiž Jana Kastilská zvaná Šílená.

Sv. Ferdinand III. Kastilský a sv. Ludvík Francouzský byli bratřenci.

Sousoší sv. Ludvíka

4. Sousoší sv. Isidora

*Statue of St. Isidor the Labourer; the Farmer – Madrid, Spain
Guardian of the crop and farmers, patron saint of Madrid and La Ceiba, Honduras*

Umístění: Na parapetní zdi se sochařskou výzdobou v areálu jezuitské koleje, Barborská ulice, Kutná Hora
Vznik: 1707 – 1716
Sloh: barok
Autor: František Baugut

Popis

Na čelní straně podstavce je znázorněn **erb pánů Obyteckých z Obytec**.

Po stranách byly nápisy, které dnes již nejsou zachovány:

ARVA COLANTALII SEDEGOTE MAGNE PATRONE

SICMEL SIC POPVLO SIC CÆLI ARVA DEUS

(Role vzdělávajících a úrody patronu; tak mé, tak národu, tak nebes role – Bůh) 1707

Po stranách podstavce stojí andělé se štíty přisazenými k podstavci. Figura sv. Isidora se pravou rukou opírá o rýč. O malý podstavec, na kterém je umístěna socha sv. Isidora, se zády opírají drobné figurky andílků (putti). Z čelního pohledu pravý andílek (putto) drží atribut světce – klobouk a levý andílek (putto) přidržuje rukou rádlu pluhu.

Sv. Isidor

Svatý Isidor byl madridský rolník nebo zemědělský dělník (z 11. - 12. století). Ve svém prostém životě se vyznačoval mimořádnou zbožností, ale také pracovitostí. Bývá vzýván jako ochránce proti suchu. Stal se patronem zemědělců a dobré úrody.

Atributy

Vidle, cep, pluh, kosa, motyka, rýč, radlice, růženec, dítě (putto); je též zobrazován s anděly, kteří mu pomáhají orat.

Attributes: Spade, hoe, scythe, flail, plough

Sousoší sv. Isidora

5. Sousoší sv. Josefa Pěstouna

*Statue of St. Joseph Foster Father of Jesus
Patron saint of the Church and Bohemia*

Umístění: Na parapetní zdi se sochařskou výzdobou v areálu jezuitské koleje, Barborská ulice, Kutná Hora
Vznik: 1707 – 1716
Sloh: barok
Autor: František Baugut

Popis

Postava sv. Josefa je znázorněna s Ježíškem v náručí. Po stranách soklu u nohou sv. Josefa jsou dva andělci (putti). Z čelního pohledu pravý andělek (putto) drží sekeru. U paty soklu, na němž sv. Josef stojí, leží tesařské náčiní. Po stranách podstavce pak stojí dva andělé se štíty (štítonoši).

Na podstavci je nápis:

MAGNO CHRISTI NVTRICIO AC DEI PARÆ SPONSO
(Velikému Krista Pěstounu a Bohorodičky snoubenci) 1710

Sv. Josef Pěstoun

Svatý Josef žil v 1. století po Kristu a byl manželem Panny Marie, která porodila Ježíše Krista. Uvádí se, že povoláním byl tesař.

Je patronem církve a patronem Čech, řemeslníků, celníků, tesařů, dřevorubců, truhlářů, kolářů.

Atributy

Ježíšek, kvetoucí hůl, lilie (symbol čistoty), pila, sekera, tesařské náradí, symboly útěku do Egypta.

Attributes: Carpenters' tools, infant Jesus

Sousoší sv. Josefa Pěstouna

6. Sousoší sv. Ignáce z Loyoly

*Statue of St. Ignatius of Loyola, Spain, Basque Country
Cofounder of the Society of Jesus with St. Francis Xavier*

Umístění: Na parapetní zdi se sochařskou výzdobou v areálu jezuitské koleje, Barborská ulice, Kutná Hora
Vznik: 1710 – 1711
Sloh: barok
Autor: František Baugut

Popis

Světce je zobrazen v ornátu (roucho užívané kněžími). U nohou jsou čtyři andělci s atributy Ignáce z Loyoly – kniha, biret, rouška a přilba. Po stranách podstavce stojí dvě korunované ženské postavy, které na vnějších stranách přidržují rohy hojnosti

Na podstavci je nápis ve třech polích:

SANCTI AMORIS ET DIVINÆ GLORIÆ ZELOTÆ
MAGNI SOCIE TATIS PATRIARCHE ET FVNDATORIS
HONORI PONIT ET DICAT MONTIS IESV SOCIETAS

(Svaté lásky a Nebeské slávy horlivci veliké společnosti praotci a zakladateli ke cti postavuje a věnuje Horám (Kutným) Továřstvo Ježíšovo) 1710

Sv. Ignác z Loyoly

Žil v 15. – 16. století. Byl spoluzakladatelem Továřstva Ježíšova (jezuitů) a byl jedním z křesťanských mystiků. Byl vysvěcen na kněze a stal se prvním generálním představeným nového řádu. Stanovil hlavní cíle a povinnosti řádu, které řád dodržuje dodnes. Hlavní heslo: AMDG (ad maiorem Dei gloriam /k větší slávě Boží/)

Je patronem dětí, vojáků, exercičních domů (pro duchovní cvičení).

Atributy

Srdce se třemi hřeby, řádová konstituce (tzn. řádová ústava), kříž, stojí na zeměkouli, 4 světadily, přemáhá draka, vyhání ďábla.

Attributes: Chasuble, biretta, heart with three nails, four Continents

Sousoší sv. Ignáce z Loyoly

7. Sousoší sv. Václava

*Statue of St. Wenceslaus with St. Vitus and St. Ludmila of Bohemia
Relief depicting the murder of St. Wenceslaus (the fratricide). Main
patron saint of Bohemia*

Umístění: Na parapetní zdi se sochařskou výzdobou v areálu jezuitské koleje, Barborská ulice, Kutná Hora

Vznik: 1701 - 1716

Sloh: barok

Autor: František Baugut

Popis

Ústřední postavou sousoší je postava sv. Václava. Sv. Václav je oděn v brnění a na hlavě má posazenou knížecí korunu. V levé ruce drží praporec. Po stranách sv. Václava jsou dva andělé štítonoši. Z čelního pohledu pravý anděl drží štít s reliéfem Přemyslovské orlice a levý anděl staroboleslavské Palladium. V čele u nohou sv. Václava leží lev. Po stranách podstavce stojí dvě postavy – z čelního pohledu vpravo sv. Ludmila a vlevo sv. Vít. Na čelní straně soklu je zobrazena scéna zavraždění sv. Václava. Nad touto scénou je nápis:

DIVO BOHEMIÆ AVTELARI PII CLIENTES D.D.D.

(Svatému Čechův ochránci nábožní svěřenci věnovali) 1716

Sv. Václav

Sv. Václav byl českým knížetem a je mučedníkem 10. století. Je hlavním patronem českého národa a současně symbolem české státnosti. Pocházel z rodu Přemyslovců a byl nejstarším synem knížete Vratislava I. O jeho křesťanskou výchovu pečovala jeho babička sv. Ludmila. Dle legendy obdržela ikonu Panny Marie s Ježíšem – Palladium z korintské mědi od sv. Metoděje na konci jeho putování se sv. Cyrilem v 9. století z Byzance přes Dalmácii (*například ostrov Krk, osada Baška*) až na Velkou Moravu. Proslul zejména pro svou zbožnost, dále je mu připisována péče o chudé, nemocné, sirotky, otroky a vězně, stavění kostelů. Roku 935 jej nechal zavraždit jeho bratr Boleslav I. ve Staré Boleslavi před kostelíkem sv. Kosmy a Damiána. Svatý Václav je jediným českým světcem, jehož svátek je součástí celosvětového kalendáře Římskokatolické církve. Je patronem církve a hlavním patronem Čech, dále pak vinařů a sládků.

Atributy

Orlice na štítě nebo na praporci, dva andělé po stranách, klasy a hrozny, kopí s praporcem, někdy je zobrazován na koni; původně mariánská ikona z korintské mědi (od roku 1609 Palladium země české).

Attributes: Eagle, spear with a banner, insignia of prince

Sousoší sv. Václava

Socha sv. Víta

Statue of St. Vitus. Patron of Bohemia, Prague, Rijeka

Popis

Po straně podstavce vlevo stojí sv. Vít. V pravé ruce drží kohouta na knize.

Sv. Vít

Sv. Vít pocházel ze Sicílie. Je uctíván jako jeden ze čtrnácti pomocníků. Zemřel roku 303 jako mučedník ve velmi mladém věku. Dle legendy byl vhozen do vroucího oleje a poté předhozen lvům. Byl však zázračně zachráněn, i tak byl sťat na příkaz císaře Diokleciána (*Split, Dalmácie*), neboť se odmítl vzdát své křesťanské víry. Na pokyn sv. Václava byla na místě dnešního Svatovítského chrámu jako pocta sv. Vítu vystavěna raně románská rotunda. Od roku 1355 za vlády římsko německého císaře Karla IV. /otce vlasti/ je kalva (*lebka*) sv. Víta uložena ve Svatovítském chrámu v Praze.

Uctíván je jako patron měditepců, herců, komediantů, tanečníků a epileptiků - neurologicky nemocných. Je ochráncem též před bleskem či očními chorobami. Je patronem Čech, Prahy, Saska, chorvatské Rijeki a italského města Forio.

Atributy

Palmová ratolest, kotel, kohout, kohout na knize či lev, koruna, chléb, kostel, kyj, lampa, lucerna. Bývá zobrazován jako chlapec v bohatém oděvu.

Attributes: Cock, book

Socha sv. Víta na sousoší sv. Václava

Socha sv. Ludmily

Statue of St. Ludmila of Bohemia

Popis

Po straně podstavce stojí z čelního pohledu vpravo sv. Ludmila. Kolem ramen má šál (závoj).

Sv. Ludmila

Je mučednicí 9. a počátku 10. století (860 – 921). Byla manželkou prvního křesťanského knížete Přemyslovce Bořivoje I., a tedy babičkou sv. Václava. Sv. Ludmila se svým manželem Bořivojem I. přijali v roce 882 křest, a to za vlády Svatoplukovy na Velké Moravě přímo z rukou slovanského věrozvěsta arcibiskupa Metoděje. Ludmilu lze označit za pramáti českých panovníků. Roku 921 byla zavražděna na svém hradě Tetíně. Je českou patronkou. Mladý kníže Václav nechal ostatky sv. Ludmily přenést z Tetína do Prahy, do klášterního kostela sv. Jiří na Pražský hrad.

Atributy

Stočený závoj nebo šál kolem hrdla (nástroj mučení), případně provaz. Někdy mívá v ruce misku s hrozny nebo staroboleslavské Paladium. Často bývá zobrazena se svatým Václavem, kterého vyučuje z otevřené knihy.

Attributes: Scarf, veil

Socha sv. Ludmily
na sousoší sv. Václava

8. Sousoší sv. Františka Xaverského

*Statue of St. Francis Xavier, Spain, Basque Country
Cofounder of the Society of Jesus with St. Ignatius of Loyola
Patron saint of India and Japan*

Umístění: Na parapetní zdi se sochařskou výzdobou v areálu jezuitské koleje, Barborská ulice, Kutná Hora

Vznik: 1708 - 1709

Sloh: barok

Autor: František Baugut

Popis

Sv. František je vypořádán v řádovém rouše a ornátu. U nohou v rozích podstavce jsou čtyři sedící děti, které v rukou drží klobouk, rozevřenou knihu a kříž. Po stranách podstavce jsou sochy představující alegorie kontinentů.

Na podstavci je nápis:

SPÍRITV PROPETÆ IN CARNE ANGELO COLLEGII VRBISQVE
KVTNENSIS VTERALI.

DIVO FRANCISCO XAVERIO INDIÆ IAPONIÆ APOSTOLO
PONET DEVOTI MECÆNATIS LIBERALITAS.

(Duchem proroku, tělem andělu, koleje a města kutnohorského ochránci, svatému Františku Xaveriu, Indie a Japonska apoštolu postavuje oddaného cítele štědrost).

Sv. František Xaverský

Sv. František Xaverský byl španělský jezuita; byl s Ignácem z Loyoly spoluzakladatelem Tovaryšstva Ježíšova a jedním z největších misionářů 16. století. Působil jako misionář v mnoha zemích Dálného východu. V Číně se mu misie díky nepříteli syna mořeplavce Vasco da Gamy již nepodařila, tam také zemřel.

Je patronem mořeplavců, turistů, misionářů, Indie a Japonska.

Atributy

Kříž, poutnická hůl, křtí Indy, uzdravuje nemocné, srdce, plamen z prsou, drží tři kříže, černoši, lilie, miska se svčnou vodou.

Attributes: Priestly dress and an allegory of the Continents

Sousoší sv. Františka Xaverského

9. Sousoší sv. Josefa Kalasanského

Statue of St. Joseph of Calasanza, Spain

Patron saint of Christian schools, first Superior General of Piarists

Umístění: Na parapetní zdi se sochařskou výzdobou v areálu jezuitské koleje, Barborská ulice, Kutná Hora

Vznik: 1740

Sloh: barok

Autor: František Baugut

Popis

Světce je oděn v řádové roucho a plášť. V ruce drží krucifix. U nohou jsou umístěny znaky světské moci - královské jablko a koruna. Po stranách soklu jsou andělé držící štíty - štítonoši. Na čelní straně soklu je umístěn **erb hrabat Trauttmansdorffů - Weinsberg**, kteří byli spřízněni mimo jiných rodů také s Dietrichsteiny.

Nápisy byly značně neúplné a dnes již nejsou zachované. Ještě před rokem 1887 z nich bylo možné vyčíst:

LIBERAL ... TRAI ... A DO ... EREG ... FECIT ... AME ... STIS
DORFE PECZKA ZANDOV ET C (ETERA) ET C(ETERA)
C(AESARÆ) R(OMANÆ) MAJESTATIS ACTUALIS CAMERALII

(Socha nákladem hraběte z Trauttmansdorffu, té doby pána na Pečkách, Žandově atd. postavena byla)

Sv. Josef Kalasanský (Alois Gonzaga)

Žil v 16. století. Byl římskokatolickým španělským knězem, pedagogem, zakladatelem a prvním generálním představeným řádu piaristů, který poskytoval bezplatné vzdělání. Učil v chrámech, ale i na veřejném prostranství. Otevřel první bezplatnou křesťanskou základní školu v Evropě. Byl osobním přítelem olomouckého biskupa, kardinála Františka Serafinského Dietrichsteina, který byl poradcem habsburských panovníků i císaře Rudolfa II. Habsburského. Světec zemřel ve věku 23 let.

Je patronem křesťanských škol.

Atributy: Děti, udílí almužnu, oděv piaristů.

Attributes: Children, piarist dress

Sousoší sv. Josefa Kalasanského

10. Sousoší sv. Floriana

Statue of St. Florian of Lorch, Austria

Protector from fire, patron saint of firefighters

Umístění: Na parapetní zdi se sochařskou výzdobou v areálu jezuitské koleje, Barborská ulice, Kutná Hora

Vznik: 1711

Sloh: barok

Autor: František Baugut

Popis

Postava sv. Floriana je zde zobrazena v oblečení římského vojáka s přilbou na hlavě. V pravé ruce drží vědro s vytékající vodou, kterou hasí hořící dům, který má u nohou. Levou rukou drží praporec na kopí. Po stranách hořící budovy jsou postavičky andílků (putti). Z čelního pohledu levý andílek (putto) pomáhá hasit požár a pravý andílek (putto) drží mlýnský kámen.

KVTTENBERGENSIS PATRIAE DOMESTICA PONIT
LIBERALITAS

GLORIOSO MARTYRI DIVO FLORIANO CONTRAIGNES
POTENTI PATRONO

ET ADDICTA VICINIÆ AD SITÆ PIETAS

(Kutnohorského města sousedů postavuje štědrost slavnému mučedníku svatému Florianu proti požáru mocnému ochránci a útulná sousedstva vedlejšího nábožnost) 1711.

Sv. Florian

Sv. Florian žil ve 3.- 4. století a byl římským vojákem. Je jedním ze Čtrnácti Svatých pomocníků. První rakouský světec, narozený v Lorchu u Lince (kdysi římská provincie Noricum). Podle legendy pomáhal křesťanům před jejich pronásledováním, až byl také zajat a po mučení byl utopen s mlýnským kamenem na krku. V mládí prý zachránil díky své modlitbě hořící dům. Proto bývá označován jako ochránce proti zhoubnému ohni. První rakouský mučedník a svatý. Je patronem hasičů, zedníků, hutníků, hrnčírů, pekařů a kominíků.

Atributy: Zobrazen bývá jako voják s přilbou, mečem a korouhví. Dalšími atributy jsou nádoba s vodou, mlýnský kámen, hořící dům, kámen na krku.

Attributes: Roman soldier's dress, a pitcher of water

Sousoší sv. Floriana

11. Sousoší sv. Františka Borgiaše

Statue of St. Francis Borgia, Gandia, Spain

Patron saint of free education, Superior General of the Society of Jesus (elected third „Father General“ 1565)

Umístění: Na parapetní zdi se sochařskou výzdobou v areálu jezuitské koleje, Barborská ulice, Kutná Hora

Vznik: 1740

Sloh: barok

Autor: František Baugut

Popis

Světec je oděn v jezuitské řádové roucho. V pravé ruce drží biret a levou má v gestu vyznání položenou na srdci. U nohou mu leží odznaky jeho kariéry – kardinálský klobouk a koruna.

Sv. František Borgiaš

Žil v 16. století a byl vévodou ve Španělsku a důvěrníkem Filipa II. Habsburského, který byl synem Karla V. Habsburského (*viz. poznámka u sochy sv. Ludvíka*). Po smrti své manželky se vzdal svého majetku a vstoupil do Tovaryšstva Ježíšova (jezuité), kde spolupracoval se sv. Ignácem a podporoval bezplatné vzdělání.

Atributy

Zobrazen bývá jako jezuita v řádovém šatu a plášti; dalšími atributy jsou kniha, lebka s korunkou, kardinálský klobouk, monstrance.

Attributes: Cardinal's hat, biretta, skull crowned with emperor's diadem

Sousoší sv. Františka Borgiaše

12. Sousoší sv. Anny

*Statue of St. Anne with small Virgin Mary, Jerusalem, Middle East
Patron saint of mothers and miners, the mother of Virgin Mary and
grandmother of Jesus Christ*

Umístění: Na parapetní zdi se sochařskou výzdobou v areálu jezuitské koleje, Barborská ulice, Kutná Hora

Vznik: 1714

Sloh: barok

Autor: František Baugut

Popis

Postava sv. Anny pohlíží na sochu Panny Marie stojící po levé straně. Po bocích sousoší stojí andělé štítonoši. Na čelní straně podstavce je nápis:

SANCTÆ ANNÆ MAGNÆ VIRGINIS FOECVNDÆ PARENTI
(Svatá Anna veliké Panny požehnaná rodička) 1714.

Sv. Anna

Svatá Anna byla matkou Panny Marie a tedy babičkou Ježíše Krista. Staročesky jde o sv. Annu samodruhou, protože je s malou Pannou Marií. Pokud by byla ještě s malým Ježíšem, pak by šlo o sv. Annu samotřetí.

Je ochránkyní matek a manželství, šťastného porodu, patronkou havířů, mlynářů, truhlářů, tkalců, krejčích, provazníků, čeledínů. Patronkou je též Florencie, Innsbrucku, ale i Bretaně či Quebecku.

Atributy

Nejčastějším atributem je postava Panny Marie. Někdy drží v ruce knihu nebo lilii.

Attributes: Small Virgin Mary, book, lily

Sousoší sv. Anny

13. Sousoší sv. Karla Velikého

*Statue of St. Charlemagne, Kingdom of the Franks, Aachen in 768;
Karolus Magnus, Founder of monasteries*

Umístění: Na parapetní zdi se sochařskou výzdobou v areálu jezuitské koleje, Barborská ulice, Kutná Hora

Vznik: 1713

Sloh: barok

Autor: František Baugut

Popis

Hlavní postavou sousoší je sv. Karel Veliký - panovník, válečník a obránce církve. Je oděn v brnění a plášť, na hlavě má císařskou korunu. V levé ruce drží královské jablko a v pravé má žezlo. Po stranách u jeho nohou leží atributy jeho vojenského života - praporec, bubny, dělo a vpředu přilbice. Je zachován pouze nápis uprostřed na podstavci, ostatní již zachované nejsou:

MABILIS ET TISSIMUS CAROLUS KUBIN DE HOTTMIL
DIVO CAROLO SVPERNA ET TERESTRI GLORIA MAGNO
PRIMAS REGIÆ MONT URBIS KUTTENBERGENSIS ERIGI
FECIT

(Šlechtný a přeuatný pán Karel Kubín z Hottmile svatému Karlu nebeskou i pozemskou slávou velikému, primas Královského horního města Hory Kutné postaviti dal.) 1712

Sv. Karel Veliký

Francký král /768/, byl v roce 812 po Kristu uznán římským císařem. Stal se zakladatelem kostelů, klášterů, podporoval církevní umění a snažil se o povznesení mravního života duchovních i laiků. Je znám jako válečník a dobyvatel, ale také jako významný vládce a zákonodárce. Jeho reforma státní správy zahrnovala povinnost umět číst a psát pro státní správu. Tímto nařízením chtěl zvednout úroveň gramotnosti v říši. Podporoval zakládání škol při klášterech a biskupstvích. Za jeho panování došlo k rozkvětu vzdělanosti, umění a stavitelství. Kanonizován byl roku 1165 vzdoropapežem Paschalidem III. Katolická církev svatořečení Karla Velikého v roce 1176 pouze povolila, nikoli uznala. Karel Veliký není zapsán v seznamu svatých Římskokatolické církve, avšak může být zobrazován. Vyvrátil říši Avarů. Je patronem cínařů.

Atributy: Zobrazován bývá jako císař s korunou, jablkem a žezlem. Dalším atributem bývá model kostela (kaple v Cáchách /Aachen/) a případně také štít s dvojhavým orlem.

Attributes: Imperial insignia, Aachen Chapel

Sousoší sv. Karla Velikého

14. Socha sv. Judy Tadeáše

Statue of St. Jude Thaddeus

Patron saint of the poor and desperate

Umístění: V parku u chrámu sv. Barbory, Vorlíčkovy sady
Vznik: první čtvrtina 18. století
Sloh: barok
Autor: neznámý

Popis

Sv. Juda Tadeáš drží v pravé ruce obraz Ježíše Krista a v levé ruce kyj.

Sv. Juda Tadeáš

Byl jedním z dvanácti apoštolů Ježíše Krista a autorem posledního Novozákonního listu. Uvádí se, že byl utlučen kyjem. Jeho atributem bývá obraz Kristovy tváře, který podle legendy přinesl Juda Tadeáš králi z Edessy (*dnešní Turecko*). V našem případě jde o obraz Salvatora /Spasitele/ v Chrudimi jako odkaz na poutě z Chrudimi od tohoto zázračného obrazu k Palladiu Panny Marie do Staré Boleslavi přes Kutnou Horu. Někdy bývá omylem zaměňován s Jidášem.

Je ochráncem beznadějných, patronem v těžké nouzi a zoufalých situacích.

Atributy

Obraz Kristovy tváře, halapartna, kyj, kámen; může držet knihu nebo svitek.

Attributes: Medallion with Christ's face, a halberd, a club, a stone; he can hold a book or a scroll of paper

Socha sv. Judy Tadeáše

15. Socha Panny Marie

Statue of the Virgin Mary

Patron saint of all Christians

Queen of Heaven, Mother of the Church, Our Lady, Mother of God

Umístění: u domu č. p. 110, Za Barborou

Vznik: 19. století

Autor: neznámý

Popis

Je zde znázorněna socha Panny Marie s Ježíškem v náručí. V zrcadle na čelní straně podstavce je nápis „*Oroduj za nás svatá Boží rodičko*“.

Panna Marie

Byla matkou Ježíše z Nazaretu.

Je patronkou všech křesťanů, protože je Matkou všech.

Atributy

Jednorozec, bílé roucho, modrý plášť, hvězdy kolem hlavy, pod nohama had, Země, srpek Měsíce, matka s ukřižovaným synem, matka pod křížem s mečem nebo 7 mečí v srdci, lilie, růže, oliva, cedr, zelenající se hůl Aronova, hvězda, hořící keř, Davidova věž, zahrada obehnaná zdí, zavřená brána; bývá znázorňována také s holubicí, s Božským dítětem v náručí, jako Královna na nebe vzatá s anděly.

Attributes: Baby Jesus, the Globe, crown of 12 stars, the Moon

Socha Panny Marie
u domu č.p. 110

16. Socha sv. Jana Nepomuckého

Statue of St. John of Nepomuk

Patron saint of Bohemia and patron against calumnies

Umístění: Na nároží domu č. p. 81, Jakubská ulice
Vznik: druhá polovina 18. století
Sloh: barok
Autor: neznámý

Popis

Sv. Jan Nepomucký se svatozáří drží v ruce oválnou desku s reliéfem staroboleslavského Palládia jako odkaz na barokní poutě z Chrudimi od Salvátora k Palladiu ve Staré Boleslavi. U nohou má drobnou postavičku andílka (putto). Zobrazení též souvisí s legendou, podle které světec vykonal pouť do Staré Boleslavi právě k Palladiu.

Sv. Jan Nepomucký

Je mučedníkem 14. století a patronem Čech. Byl také generálním vikářem pražského arcibiskupa Jana z Jenštejna, kněze bezvýhradně hájícího práv církve proti králi Václavu IV. Byl umučen a vhozen z Karlova mostu do Vltavy. Podle dalších podání je též mučedník za zpovědní tajemství.

Zobrazován bývá jako kněz v rochetě a s pěti hvězdami kolem hlavy, držící v náručí kříž, případně palmu. Palmová ratolest (palmeta) je symbolem vítězství, hvězdy zastupují legendu, podle níž vltavští rybáři našli po smrti Janovo tělo; nebo pět ran Kristových či písmena latinského TACUI (*mlčel jsem*). Nevyzrazení zpovědního tajemství je symbolizováno prstem na ústech.

Je patronem Čech, kněží, zpovědníků, mlynářů, vorařů, lodníků, zpovědního tajemství, ochránce lidské cti proti pomluvám

Atributy

Kanovnické roucho, biret, pět hvězd kolem hlavy, kříž, palmeta, prst u úst, jazyk, kniha, růženec, most, almužník, staroboleslavské Palladium země české (ikona Madony s dítětem z korintské mědi; původně dar sv. Metoděje sv. Ludmile, babičce sv. Václava, v 9. století našeho letopočtu).

Attributes: Priestly dress, halo of five stars, the Cross, finger over the lips

Socha sv. Jana Nepomuckého,
na nároží domu č.p. 81, Jakubská
ulice

17. Socha sv. Judy Tadeáše

Statue of St. Jude Thaddeus

Patron saint of the poor and desperate

Umístění: Na nároží domu č. p. 562, Jakubská ulice
Vznik: první polovina 18. století
Sloh: barok
Autor: neznámý

Popis

Socha sv. Judy Tadeáše má svatozář, v pravé ruce drží knihu a v levé ruce drží kyj. Socha světce má u nohou dva andílky (putti). Levý andílek (putto) drží medailon s reliéfem Ježíše Krista a pravý andílek (putto) drží kartuš.

Sv. Juda Tadeáš

Byl jedním ze dvanácti apoštolů Ježíše Krista a autorem posledního Novozákonního listu. Uvádí se, že byl utlučen kyjem. Jeho atributem bývá obraz Kristovy tváře, který podle legendy Juda Tadeáš přinesl králi z Edessy (*dnešní Turecko*). V tomto případě jde o obraz Salvátora /Spasitele/ Chrudimského jako odkaz na barokní poutě z Chrudimi od zázračného obrazu Salvátora k Palladiu Panny Marie přes Kutnou Horu do Staré Boleslavi. Někdy bývá omylem zaměňován s Jidášem. Je ochráncem beznadějných, patronem v těžké nouzi a zoufalých situacích.

Atributy

Obraz Kristovy tváře, halapartna, kyj, kámen; někdy drží knihu nebo svitek.

Attributes: Medallion with Christ's face, club

Socha sv. Judy Tadeáše,
na nároží domu č.p. 562,
Jakubská ulice

18. Socha sv. Barbory

Statue of St. Barbara from Nicomedia, Asia Minor

Patron saint of Kutná Hora and miners

Umístění: Před domem č. p. 72, Komenského náměstí
Vznik: 1680
Sluh: barok
Autor: neznámý

Popis

Socha byla původně umístěna na sloupu v Barborské ulici a poté v ulici U Havírny, Kutná Hora – Žižkov na nevyhovujícím podstavci. Pro sochu byl tedy vyroben nový podstavec a toskánský sloup, neboť původní sloup a podstavec se nedochoval.

Na podstavci je uveden nápis SUB TUO PRÆSIDIO 1680 (*Pod ochranou Tvou*).

Sv. Barbora v ruce drží kalich a levou rukou se opírá o hranolovitou věž. Kromě korunky sochu doplňuje tepaná zlacená ratolest při levé ruce.

Sv. Barbora

Barbora z Nikomédie (*dnešní Turecko*) je legendární mučednice ze 3. století. Svatá Barbora byla pravděpodobně sřata mečem během pronásledování křesřanů. Dle jiné legendy ji chtěl její otec Discuros ubránit zejména před tehdy zakázaným křesřanským učením. Proto ji uvěznil v kamenné věži. Barbora však přesto křesřanství poznala a dala se pokřřtít. Nakonec byla svým otcem sřata, jeho však v tu chvíli zabil blesk, jenž vyšlehl z jasného nebe.

Je patronkou města Kutné Hory. Uctívána je zejména jako patronka havírů a dělostřelců (*možná pro rychlou smrt když už má přijít*); dále také slévačů, hutníků, stavebních dělníků, architektů, stavitelů pevností, pokrývačů, hasičů i hrobařů (*v hodině smrti*). Ochránkyně před náhlou smrtí.

Atributy

Kalich s hostií, věž se třemi okny, meč nebo kladivo, drobná figura otce Dioscura u jejích nohou, pochodeň, páv, hlaveň děla, meč; dalšími atributy jsou koruna, palmeta a kniha.

Attributes: Chalice and wafer, sword, cannon barrel

Socha sv. Barbory,
Komenského náměstí

19. Socha sv. Jana Nepomuckého

Statue of St. John of Nepomuk

Patron saint of Bohemia and patron against calumnies

Umístění: U kostela sv. Jana Nepomuckého
Vznik: 18. století
Sloh: barok
Autor: neznámý

Popis

Socha byla dříve součástí výklenkové kapličky u domu č.p. 18, na rozhraní ulic Husovy a Kremnické, která byla zbořena při stavbě obchvatu v 70. letech 20. století. Nyní je umístěna na nádvoří kostela sv. Jana Nepomuckého v Husově ulici.

Postava sv. Jana Nepomuckého v pravé ruce drží biret a v levé ruce drží krucifix.

Sv. Jan Nepomucký

Je mučedníkem 14. století a patronem Čech. Byl generálním také vikářem pražského arcibiskupa Jana z Jenštejna, kněze bezvýhradně hájícího práv církve proti králi Václavu IV. Byl umučen a vhozen z Karlova mostu do Vltavy. Podle dalších podání je též mučedník za zpovědní tajemství.

Zobrazován bývá jako kněz v rochetě a s pěti hvězdami kolem hlavy, držící v náručí krucifix, případně palmu. Palmová ratolest (palmeta) je symbolem vítězství, hvězdy zastupují legendu, podle níž vltavští rybáři našli po smrti Janovo tělo, případně pět ran Kristových či písmena latinského TACUI (*mlčel jsem*). Nevyzrazení zpovědního tajemství je symbolizováno prstem na ústech.

Je patronem Čech, kněží, zpovědníků, mlynářů, vorařů, lodníků, zpovědního tajemství, ochránce lidské cti proti pomluvám.

Atributy

Kanovnícké roucho, biret, pět hvězd kolem hlavy, kříž, palmeta, prst u úst, jazyk, kniha, růženec, most, almužník, staroboleslavské Palladium země české (původně ikona Madony s dítětem z korintké mědi).

Attributes: Priestly dress, halo of five stars, the Cross, finger over the lips

Socha sv. Jana Nepomuckého,
u kostela sv. Jana Nepomuckého

20. Socha sv. Václava

Statue of St. Wenceslaus

Main patron saint of Bohemia

Umístění: Václavské náměstí, u domu č. p. 146
Vznik: první čtvrtina 18. století
Sloh: pozdní barok
Autor: neznámý

Popis

Sv. Václav zde v levé ruce drží štít s orlicí a v pravé ruce má kopí s praporcem. Na čelní straně podstavce byl nápis, ze kterého je čitelné již jen „Svatý Václave...“.

Sv. Václav

Byl českým knížetem a mučedníkem 10. století. Je hlavním patronem českého národa a je symbolem české státnosti. Pocházel z rodu Přemyslovců a byl nejstarším synem knížete Vratislava I. O jeho křesťanskou výchovu pečovala jeho babička sv. Ludmila. Dle legendy obdržela ikonu Panny Marie s Ježíšem – Palladium z korintské mědi od sv. Metoděje na konci jeho putování se sv. Cyrilem v 9. století z Byzance přes Dalmácii (*například ostrov Krk, osada Baška*) až na Velkou Moravu. Proslul zejména pro svou zbožnost, dále je mu připisována péče o chudé, nemocné, sirotky, otroky a vězně, stavění kostelů. Roku 935 jej nechal zavraždit jeho bratr Boleslav I. ve Staré Boleslavi u kostelíka sv. Kosmy a Damiána. Svatý Václav je jediným českým světcem, jehož svátek je součástí celosvětového kalendáře Římskokatolické církve. Je patronem církve a hlavním patronem Čech, dále pak vinařů a sládků.

Atributy

Orlice na štítě nebo na praporci, dva andělé po stranách, klasy a hrozny, kopí s praporcem, někdy je symbolicky zobrazován na koni.

Attributes: Eagle, spear with a banner, insignia of prince

Socha sv. Václava,
Václavské náměstí

21. Socha sv. Šebestiána

Statue of St. Sebastian

Patron saint of war invalids, protector from Black Death (bubonic plague)

Umístění: Piknerovo náměstí
Vznik: 18. století
Sloh: barok
Autor: neznámý

Popis

Za postavou světce je kmen stromu, ke kterému je světec přivázán provazy. Atributy nebyly zachovány. Na podstavci je vytesaný nápis: SANCT/SEBASTIA/IUUS/MARTIR. Socha byla zřízena Bernardem Ignácem Dačickým z Heslova na památku jeho matky zemřelé při morové epidemii.

Sv. Šebestián

Žil ve 3. století. Byl římským důstojníkem tělesné stráže císaře Diokleciána (*Split, Dalmácie*). Podle legendy měl Šebestián léčitelské schopnosti. Sv. Šebestián se hlásil ke křesťanství. Křesťany navštěvoval a pomáhal jim. Císař proto nechal Šebestiána svázat a připoutat ke sloupu (stromu) a přikázal vojákům, aby do něj stříleli šípy. Podle legendy však sv. Šebestián nezemřel a s pomocí sv. Ireny se uzdravil. Poté se vrátil k Diokleciánovi, aby ho přivedl ke křesťanství. Ten ho však přikázal ubít kyji.

Je patronem válečných invalidů, vojáků, střelců, hrnčírů, kartáčníků a obchodníků s kovovým zbožím a ochráncem proti moru.

Atributy

Šípy, kmen stromu, případně luk, někdy kyj, sloup.

Attributes: Shot by arrows, tied to a tree trunk

Socha sv. Šebestiána,
Pirknerovo náměstí

22. Morový sloup

Marian Column

Sculptures: Virgin Mary Immaculata; St. Roch; St. Sebastian; St. Francis Xavier; St. Charles Borromeo and miners' shields

Reliefs: St. John of Nepomuk; St. Dominic; St. Mary Magdalene; St. Norbert; St. Barbara; Apparition of the Archangel Gabriel; Coat of arms of Kutná Hora used from 1641 to 1922

Umístění: Šultysova ulice
Autor: František Baugut
Vznik: počátek 18. století
Sloh: barok

Popis

V nejnižší části sloupu pod sochami světců jsou umístěny postavy havířů v dobovém slavnostním kroji (perkytlích) se štíty s nápisy. Nápisy připomínají velkou morovou epidemii v Kutné Hoře. Mezi sochami havířů jsou na soklu reliéfy sv. Máří Magdaleny, sv. Jana Nepomuckého, sv. Dominika.

V prostřední části, pod jehlanem na výstupcích jsou plastiky čtyř světců - sv. Karla Boromejského, sv. Šebestiána, sv. Rocha a sv. Františka Xaverského. Sokl mezi postavami světců pokrývají reliéfy s výjevy ze života světců - Zvěstování Panny Marie, sv. Norbert, sv. Barbora, ale také kutnohorský městský znak z doby panování císaře Ferdinanda III. Habsburského používaného v letech 1641 - 1922.

Horní díl sloupu je ve tvaru jehlanu. Na římsě druhého podstavce sedí postavičky andílků (putti), které drží kovový nápis MARIA (piktogram). Obvod jehlanu je členěn plastikami andílků (putti) a obláčků. Na vrcholu jehlanu je socha Panny Marie Immaculaty na zeměkouli, pod nohama má hada a srpek Měsíce, kolem hlavy pak 12 hvězd.

Morový sloup

Morový sloup nejnižší část sloupu

MATRI DEI
SEMPER VIRGINI
SINE NÆVO
CONCEPTA
RITE POSVIT
EPIDEMICA LVE
LIBERATA
MARIANIS GRATIIS
DEVOTA
AC
OBSTRICTA
KVTTENBERGA

Matce Boží, vždy Panně bez poskvrny počaté postavila, když od morové rány milosti Mariánskou osvobozena jest zbožná a sklíčená Hora Kutná

Text na podstavci

Morový sloup nejnižší část sloupu

Sochy havířů se štíty s nápisy

CONTRA VIRVS IN BRACHIO POTENTIAM OSTENDIT
Proti jedu ukázala moc v pravici 1715

GLORIOSA POENITENTIA PESTEM LOCI DETVR BAVIT
Vznešená kajícnost zahнала mor (tohoto) místa 1710

DE MORTIS TELO IN PROPRIO VVLNERE CONFEREGIT
Od šípu smrti ve vlastním neduhu zachráněný Corn postavil 1714

PESTIFEROS LIBITINO MORBE DE VLCERE SANA VIT
Nakažených usmrcující nemocí od neduhu zhojila 1715

Morový sloup nejnižší část sloupu – reliéfy

Reliéf sv. Máří Magdaleny

Relief St. Mary Magdalene

Patron saint of penitent sinners and seduced women

Byla jednou z žen, které doprovázely Ježíše z Nazareta a ze které Ježíš vyhnal sedm démonů. Podle evangelií stála pod křížem a byla přítomna smrti Ježíše i jeho pohřbu.

Je patronkou kajících se a svedených žen; holičů, studentů, zajatců.

Atributy

Bývá zobrazována s nádobkou s léčivou mastí nebo s alabastrovou skřínkou, jako kajícnice v jeskyni nebo s anděly, také jak stojí pod křížem na Kalvárii. Jejím atributem se stala také lebka - symbol pouště a lidské pomíjivosti.

Attributes: Skull, the Cross, cave

Reliéf sv. Máří Magdalény

Morový sloup nejnižší část sloupu – reliéfy

Reliéf sv. Jana Nepomuckého

Relief St. John of Nepomuk

Patron saint of Bohemia and patron against calumnies

Sv. Jan Nepomucký byl mučedníkem 14. století a patronem Čech. Byl generálním vikářem pražského arcibiskupa Jana z Jenštejna, kněze bezvýhradně hájícího práv církve proti králi Václavu IV. Byl umučen a vhozen z Karlova mostu do Vltavy. Podle dalších podání je též mučedník za zpovědní tajemství.

Je patronem Čech, kněží, zpovědníků, mlynářů, vorařů, lodníků, zpovědního tajemství a mostů, ochránce lidské cti proti pomluvám.

Atributy

Kanovnické roucho, biret, pět hvězd kolem hlavy, kříž, palmeta, prst u úst, jazyk, kniha, růženec, most, almužník, staroboleslavské Palladium země české (původně ikona Madony s dítětem z korintské mědi).

Attributes: Priestly dress, halo of five stars, the Cross, finger over the lips

Reliéf sv. Jana Nepomuckého

Morový sloup nejnižší část sloupu – reliéfy

Reliéf sv. Dominika

Relief St. Dominic

Founder of the Dominican Order in 1217, protector from fever, patron saint of scientists and astronomers. During the famine of 1191, he did not hesitate to sell all of his possessions to feed the hungry.

Sv. Dominik byl kazatelem ve 12. – 13. století a zakladatelem Řádu bratří kazatelů, kteří později přijali vlastně jeho jméno – dominikáni. Posláním sv. Dominika se stalo šířit lásku kázáním pravdy. Během hladomoru v roce 1191 neváhal prodat všechn svůj majetek, aby nasýtil hladové. Je patronem řádu dominikánů, astronomů, vědců, krejčích, proti krupobití a proti horečce.

Atributy

Bývá zobrazován v řeholním rouchu svého řádu, s knihou, křížem a někdy s lilií. Mezi atributy patří také pes většinou s tmavými a bílými skvrnami někdy s pochodní v tlamě, hvězda na čele, Země pochodní ozářená, křísící mrtvé dítě, jak přijímá růženec od Panny Marie, kniha, kámen, hůl, vrabec, kopí.

Attributes: Priestly dress, the Cross, a spear, a cane

Reliéf sv. Dominika

Morový sloup

střední část sloupu – sochy světců

Sv. Karel Boromejský

Statue of St. Charles Borromeo, cardinal archbishop of Milan, Italy. Patron saint of the ill, spiritual administrators and seminars. During the plague of 1576 in Milan he procured clothing, medicines and food for people

Je zde vyobrazen v biskupském rouchu, u nohou mu leží mitra, berla a pravou rukou přidržuje kříž. Kolem krku má provaz.

Sv. Karel Boromejský byl milánským arcibiskupem a kardinálem v 16. století. Zakládal nemocnice, útulky, semináře pro mladé kněze, reformoval kláštery a ošetřoval nemocné morem. Při morové ráně 1576 v Miláně obstarával ošacení, léky a potraviny pro lid.

Je patronem duchovních správců, seminářů a nemocných. Ochránce proti moru.

Atributy

Mezi atributy patří kardinálský klobouk, biskupské roucho, mitra, důtky, provaz kolem krku (symbol pokání), kříž.

Attributes: Mitre, bishop's robe, the Cross

Sv. Karel Boromejský

Morový sloup

střední část sloupu – sochy světců

Sv. Šebestián

Statue of St. Sebastian

Patron saint of war invalids, protector from Black Death (bubonic plague)

Světec je zde přivázán provazy ke kmeni stromu a v těle má šípy.

Sv. Šebestián byl římským důstojníkem tělesné stráže císaře Diokleciána ve 3. století (*Split, Dalmácie*). Podle legendy měl Šebestián léčitelské schopnosti. Sv. Šebestián se hlásil ke křesťanství. Křesťany navštěvoval a pomáhal jim. Císař proto nechal Šebestiána svázat a připoutat ke sloupu (stromu) a přikázal vojákům, aby do něj stříleli šípy. Podle legendy však Šebestián nezemřel a s pomocí sv. Ireny se uzdravil. Poté se vrátil k Diokleciánovi, aby ho přivedl ke křesťanství. Ten ho však přikázal ubít kyji.

Je patronem válečných invalidů, vojáků, střelců, hrnčičů, kartáčníků a obchodníků s kovovým zbožím a ochráncem proti moru.

Atributy

Mezi jeho atributy patří šípy, kmen stromu, případně luk, někdy kj, sloup.

Attributes: Shot by arrows, tied to a tree trunk

Sv. Šebestián

Morový sloup

střední část sloupu – sochy světců

Sv. Roch

Statue of St. Roch of Montpellier, France

Protector from the plague

He may also be called Rock in English and has the dedication of St. Rollox in Glasgow, Scotland, said to be a corruption of St Roch's Loch.

Je zde zobrazen jako poutník. V pravé ruce drží klobouk a hůl a u nohou mu sedí pes.

Sv. Roch žil ve 13. - 14. století. Byl bohatým francouzským mladíkem, který rozdával své jmění chudým. Poté se vypravil jako poutník do Říma, kdy během své cesty pečoval a uzdravoval nemocné morem. Sám se morem nakazil a tak odešel do lesa, kde byl podle legendy ošetřován andělem a pes mu přinášel chléb. Po uzdravení se vrátil do rodného města, kde byl uvržen do žaláře jako vyzvědač a tam také zemřel.

Je patronem nemocných, truhlářů a dlaždičů a je též ochráncem proti moru.

Atributy

Bývá znázorňován jako zarostlý poutník, ukazující na noze morové boule a vředy. Dalším jeho znakem je pes a anděl.

Attributes: Dog, sores, pilgrim's cane

Sv. Roch

Morový sloup střední část sloupu – sochy světců

Sv. František Xaverský

Statue of St. Francis Xavier

Cofounder of the Society of Jesus with St. Ignatius of Loyola

Patron saint of India and Japan

Je zde vypoďobněn v řádovém rouše a v levé ruce drží kříž.

Sv. František byl španělský jezuita, s Ignácem z Loyoly spoluzakladatelem Tovaryšstva Ježíšova a jeden z největších misionářů 16. století. Působil jako misionář v mnoha zemích Dálného východu. V Číně se mu misie díky nepřízni syna mořeplavce Vasco da Gamy již nepodařila, tam také zemřel. Je patronem mořeplavců, turistů, misionářů, Indie a Japonska. Ochránce proti moru.

Atributy

Kříž, poutnická hůl, křtí Indy, uzdravuje nemocné, srdce, plamen z prsou, drží tři kříže, černoši, lilie, miska se svčcenou vodou.

Attributes: Priestly dress and an allegory of the Continents

Sv. František Xaverský

Morový sloup střední část sloupu – reliéfy

Reliéf Zvěstování Panny Marie

Relief of Annunciation

The Apparition of the Archangel Gabriel

Zjevení archanděla Gabriela, jenž zvěstoval Panně Marii, že se jí narodí Syn Boží.

Apparition of the Archangel Gabriel, who announced to Mary that she will give birth to the Son of God.

Reliéf Zvěstování Panny Marie

Morový sloup

střední část sloupu – reliéfy

Reliéf sv. Norberta

*Relief St. Norbert from Xanten (Norbert Gennet), Germany
Patron saint of Bohemia, convertor of cities and people; Archbishop of Magdeburg. After Magdeburg turned protestant, his remains were transferred in 1626 from Magdeburg to the Strahov Abbey in Prague (Premonstrates).*

Žil v 11. - 12. století. Sv. Norbert byl zakladatelem premonstrátského řádu. Nejdříve žil světským lehkomyšlným životem. Jednoho dne však při jízdě na koni udeřil blesk, který ho srazil z koně. Uslyšel hlas, který ho káral za jeho dřívější život. Poté rozdal majetek a dal se vysvětit na kněze a stal se kazatelem. Byl arcibiskupem v Magdeburku. Snažil se o pokoj mezi lidmi a usmířoval města.

Když se Magdeburk přiklonil k protestantství, byly jeho ostatky v roce 1626 přeneseny za pomoci armády Albrechta z Valdštejna z Magdeburku do Strahovského kláštera v Praze. Kardinálem Harrachem navržen a zařazen mezi české patrony.

Atributy

Hlavním atributem bývá monstrance případně kalich nebo miska se sv. hostiemi, dále drobná figurka muže nebo ďábla u nohou, kniha, model kostela, kalich s pavoukem. Zobrazován bývá většinou s mitrou a berlou.

Attributes: Monstrance, staff, book

Reliéf sv. Norberta

Morový sloup

střední část sloupu – reliéfy

Reliéf sv. Barbory

Relief St. Barbara from Nicomedia, Asia Minor

Patron saint of Kutná Hora and miners

Na výjevu je zobrazena sv. Barbora, která v levé ruce drží kalich, pod nohama má meč. Za postavou sv. Barbory je reliéf věže.

Barbora z Nikomédie (*dnešní Turecko*) je legendární mučednice ze 3. století po Kristu. Svatá Barbora byla pravděpodobně sřata mečem během pronásledování křesřanů. Dle jiné legendy ji chtěl její otec Dioscuros ubránit zejména před tehdy zakázaným křesřanským učením. Proto ji uvěznil v kamenné věži. Barbora však přesto křesřanství poznala a dala se pokřřtít. Nakonec byla svým otcem sřata, jeho však v tu chvíli zabil blesk, jenž vyšlehl z jasného nebe.

Je patronkou města Kutné Hory. Uctívána je zejména jako patronka havířů a dělostřelců (*možná pro rychlou smrt když už má přijít*); dále také slévačů, hutníků, stavebních dělníků, architektů, stavitelů pevností, pokrývačů, hasičů, hrobařů (*v hodině smrti*). Ochránkyně před náhlou smrtí.

Atributy

Kalich s hostií, věž se třemi okny, meč nebo kladivo, drobná figura otce Dioscuros u jejích nohou, pochodeň, páv, hlaveň děla, meč; dalšími atributy jsou koruna, palmeta a kniha.

Attributes: Chalice and wafer, sword, cannon barrel

Reliéf sv. Barbory

Morový sloup

střední část sloupu – reliéfy

Městský znak

Coat of arms of Kutná Hora issued during the reign of Emperor Ferdinand III and used from 1641 to 1922

Městský znak udělený Kutné Hoře Ferdinandem III. Habsburským, císařem Svaté říše římského národa německého v roce 1641. Město jej používalo v letech 1641-1922. Ve vrchní části štítu je císařská koruna a pod ní hlavní středový štít s písmeny F III. Pod tímto štítkem jsou dvě zkřížená haviřská kladívka (mlátek a želízko), která přidržují císařská orlice a český lev. Pod nimi je vidět kutnohorské trojvrší Kaňk, Kuklík a Sukov s haldami hlušiny. Celý štít pak podpírá havíř. Po stranách štít přidržují postavy personifikující Vítězství, Naději a Víru (palmeta, kotva, kříž). Nad štítem je zobrazena sv. Barbora s věží.

Městský znak

Morový sloup jehlan se sochou Panny Marie na vrcholu

Socha Panny Marie Immaculaty

Statue of the Virgin Mary Immaculata

Patron saint of all Christians

Queen of Heaven, Mother of the Church, Our Lady, Mother of God

Na římsě druhého podstavce ve spodní části jehlanu sedí postavičky andělků, které přidržují kovový pictogram MARIA. Na vrcholu jehlanu je zobrazena socha Panny Marie Immaculaty (neposkvrněné) stojící na zeměkouli, pod nohama má hada, srpek Měsíce a andělky (putti), kolem hlavy má pak 12 hvězd.

Panna Marie byla matkou Ježíše z Nazareta. Je patronkou všech křesťanů, protože je Matkou všech.

Atributy

Jednorožec, bílé roucho, modrý plášť, hvězdy kolem hlavy, pod nohama had, Země, srpek Měsíce, matka s ukřižovaným synem, matka pod křížem s mečem nebo 7 mečí v srdci, lilie, růže, oliva, cedr, zelenající se hůl Aronova, hvězda, hořící keř, Davidova věž, zahrada obehnaná zdí, zavřená brána ; bývá znázorňována také s holubicí, s božským dítětem v náručí, jako královna na nebe vzatá s anděly.

Attributes: The Globe, crown of 12 stars, the Moon

Socha Panny Marie na vrcholu

23. Socha sv. Onufria

Statue of St. Onuphrius

Patron saint in life and death

Umístění: zahrada u Voršilského kláštera
Vznik: 18. století
Sloh: barok
Autor: neznámý

Popis

Onufrius je zde zobrazen jako zarostlý muž s vousem a dlouhými vlasy. Kolem beder má zástěru z listí.

Sv. Onufrius

Onufrius byl synem zřejmě perského krále. Žil v 5. století šedesát let jako poustevník sám na poušti v jeskyni. Vzдал se všech světských poct a věnoval se pouze duchovnímu životu. Dle legendy mu anděl přinášel chléb a vodu.

Je patronem v životě a umírání, patronem tkalců, je též vzýván na ochranu dobytka a domácích zvířat.

Atributy

Anděl, chléb, kožešina, listí, vlasy, pronásledující lovci a psi, kalich, hostie, v ruce může mít růženec či krucifix, někdy korunu či minci u nohou, řetěz na těle, hůl; na hlavě má někdy korunu jako poukaz na svůj vznešený původ.

Attributes: Hermit, bread, loincloth, leaves, long hair

Socha sv. Onufria,
zahrada u Voršilského kláštera

24. Socha sv. Anny

Statue of St. Anne, Jerusalem, Middle East

Patron saint of mothers and miners, the mother of the Virgin Mary and grandmother of Jesus Christ

Umístění: Anenské náměstí
Vznik: 18. století
Sloh: barok
Autor: neznámý

Popis

Původně byla socha zřejmě umístěna v Barborské ulici a měla pravděpodobně zobrazovat sv. Anežku. V 19. století byla socha přesunuta na Anenské náměstí a ze sochy byl odsekán beránek (atribut sv. Anežky), čímž vznikla socha sv. Anny. Postava sv. Anny drží v levé ruce knihu.

Sv. Anna

Svatá Anna byla matkou Panny Marie a tedy babičkou Ježíše Krista. Je ochránkyní matek a manželství, šťastného porodu, patronkou havířů, mlynářů, truhlářů, tkalců, krejčích, provazníků, čeledínů. Je též patronkou Florencie, Innsbrucku, ale i Bretaně či Quebecku.

Atributy

Nejčastějším atributem je postava Panny Marie. Někdy drží v ruce knihu nebo lilii.

Attributes: Small Virgin Mary, book, lily

Socha sv. Anny,
Anenské náměstí

25. Socha sv. Jana Křtitele

Statue of St. John the Baptist

Baptised Jesus Christ, Patron saint of Provence, Malta, Burgundy and of many profession

Relief: St. John the Baptist meets St. Ivan

Umístění: Jánské náměstí

Vznik: 18. století

Sloh: barok

Autor: neznámý

Popis

U nohou sv. Jana Křtitele leží beránek. V levé ruce má sv. Jan Křtitel umístěn Svatojánský kříž a ruku má položenou na hrudi jako výraz pokory. Na podstavci je reliéf s námětem setkání sv. Jana Křtitele a sv. Ivana. Sv. Jan Křtitel předává sv. Ivanovi kříž. Sv. Ivan má v levé ruce poutnickou hůl a u nohou laň. Sv. Ivan korvejský /charvátský nebo též český/ (*vazba na Lužické Srby*) zvaný též jako Jan Poustevník žil v 9. století za času stařešiny Neklana z rodu Přemyslovců jako poustevník v jeskyni v dnešním Svatém Janu pod Skalou u Berouna. Později prý docházel k meditacím na hrad Tetín za knížetem Bořivojem I. a sv. Ludmilou. Veršovanou skladbu Život svatého Ivana poustevníka sepsal jezuita Friedrich /Bedřich/ Bridel, který zemřel v roce 1680 při ošetřování nemocných morem v Kutné Hoře.

Sv. Jan Křtitel

Sv. Jan Křtitel byl kazatelem, předpovídal příchod Vykupitele a křtil lidi v řece Jordánu, kde také pokřtil Ježíše a nazval jej „Beránkem Božím“. Herodes Antipa nechal sv. Jana Křtitele uvěznit za kritiku svého sňatku se ženou vlastního bratra a potom na přání nevlastní dcery Salomé ho nechal stít. Některé ostatky sv. Jana Křtitele jsou uloženy také v relikviáři Svatého Maura na zámku v Bečově nad Teplou. V pravoslavné církvi je zvaný též jako „Předchůdce“.

Je patronem Malty, Burgundska, Provence a mnoha profesí: kožešníků, krejčích, tkalců, vinařů, hospodských, bednářů, kominíků, kovářů, tesařů, architektů, zedníků, kameníků, hudebníků, tanečníků, zpěváků atd.

Atributy

Hlavním atributem je beránek a hůl ukončená křížem, dále uťatá hlava na míse.

Attributes: The Lamb of God, the Cross

Socha sv. Jana Křtitele,
Jánské náměstí

26. Socha sv. Bernarda

*Statue of St. Bernard of Clairvaux, Fontaines Castle, Dijon, France
Patron saint of the Cistercian Order, author of religious observance,
Doctor of the Church. In 1128, during the Council of Troyes
Bernard wrote laid the foundations for the Rule of the Knights
Templar*

Umístění: U silnice z Kutné Hory do Hořan
Vznik: 18. století
Sloh: barok
Autor: neznámý

Popis

Sv. Bernard na pravém rameni nese kříž, který přidržuje pravou rukou. V levé ruce drží hůl a nad hlavou má svatozář. Na čelní straně podstavce je **erb Dačických z Heslova**. Sochu dal zhotovit Bernard Ignác Dačický z Heslova.

Sv. Bernard

Bernard z Clairvaux byl teolog, filosof, myslitel a byl jedním ze zakladatelů cisterciáckého řádu a také „učitel církve“. Šířil cisterciáckou reformu, zakládal kláštery, urovnával spory. Dle legendy měla krátce před narozením jeho matka živý sen, že porodí psa, což zpovědník vyložil tak, že její syn bude jako věrný pes střežit dům boží a štěkat na nepřátele víry (dle této legendy bývá někdy atributem štěkající pes). Roku 1128 sepsal Bernard z pověření církevního sněmu z Troyes řeholní pravidla řádu templářů. Získal přívzvisko *doctor mellifluus* = *medotekoucí*, jež mělo vyjádřit sladké pocity při poslechu jeho promluv a kázání. Je patronem včelařů, voskařů, cisterciáckého řádu (odkaz na cisterciácký klášter v Kutné Hoře Sedlci, založený v roce 1142).

Atributy

Jeho atributem bývá kniha a model kostela, kříž a nástroje mučení Krista, řeholní roucho, kolo, kotouč se jménem Panny Marie, pes, včelí úl.

Attributes: Priestly dress, the Cross, cane

Socha sv. Bernarda,
U silnice do Hořan

27. Socha sv. Jana Nepomuckého

Statue of St. John of Nepomuk

Patron saint of Bohemia and patron against calumnies

Umístění: mostek přes Vrchlici V Hutích
Vznik: 18. století
Sloh: pozdní barok
Autor: neznámý

Popis

Socha stojí na pilíři lávky pro pěší přes řeku Vrchlici v lokalitě V Hutích. Tato lávka z 18. století je zřejmě nejstarším dochovaným mostem přes říčku Vrchlici (též Pách /německy Bach - potok/). Sv. Jan Nepomucký je zobrazen v oblečení kanovníka. V levé ruce drží krucifix a pravou má položenou na prsou.

Sv. Jan Nepomucký

Je mučedníkem 14. století a patronem Čech. Byl generálním vikářem pražského arcibiskupa Jana z Jenštejna, kněze bezvýhradně hájícího práv církve proti králi Václavu IV. Byl umučen a vhozen z Karlova mostu do Vltavy. Podle dalších podání je též mučedníkem za zpovědní tajemství.

Zobrazován bývá jako kněz v rochetě a s pěti hvězdami kolem hlavy, držící v náručí krucifix, případně palmu. Palmová ratolest (palmeta) je symbolem vítězství, hvězdy zastupují legendu, podle níž vltavští rybáři našli po smrti Janovo tělo; případně pět ran Kristových či písmena latinského TACUI (*mlčel jsem*). Nevyzrazení zpovědního tajemství je symbolizováno prstem na ústech.

Je patronem Čech, kněží, zpovědníků, mlynářů, vorařů, lodníků, zpovědního tajemství a mostů; ochránce lidské cti proti pomluvám.

Atributy

Kanovnické roucho, biret, pět hvězd kolem hlavy, kříž, palmeta, prst u úst, jazyk, kniha, růženec, most, almužník, staroboleslavské Palladium země české (ikona Madony s dítětem původně z korintské mědi).

Attributes: Priestly dress, halo of five stars, the Cross, finger over the lips

Socha sv. Jana Nepomuckého
Mostek přes Vrchlici V Hutích

28. Sousoší sv. Jana Nepomuckého, Kutná Hora - Sedlec

Statue of St. John of Nepomuk

Patron saint of Bohemia and patron against calumnies

The sculptural group is unique in its height and richness

Statues: St. John of Nepomuk; St. Wenceslaus; St. Florian;

St. Procopius; St. Adalbert

Reliefs: St. Jude Thaddeus; St. John Sarkander; St. Dismas

Umístění: U ohradní zdi Kaple Všech svatých s kostnicí, Zámecká ulice, Kutná Hora - Sedlec

Vznik: 18. století

Sloh: barok

Autor: Matěj Václav Jäckel

Popis

Na vrcholu obelisku s hlavičkami andílků (putti) a obláčky je umístěna socha sv. Jana Nepomuckého.

Ve spodní části obelisku pod sv. Janem Nepomuckým jsou umístěny postavičky čtyř andílků (putti), které drží v rukou různé zlatené atributy.

Ve spodní části podstavce sousoší jsou na třech stěnách figurální reliéfy: uprostřed sv. Juda Tadeáš, po stranách sv. Jan Sarkander a sv. Dismas.

Kolem ústředního podstavce s obeliskem stojí na podstavcích sochy světců: sv. Václava, sv. Floriána, sv. Prokopa a sv. Vojtěcha.

Sousoší sv. Jana Nepomuckého,
Kutná Hora - Sedlec

Sousoší sv. Jana Nepomuckého, Kutná Hora - Sedlec

Socha sv. Jana Nepomuckého na vrcholu obelisku

Statue of St. John of Nepomuk

Patron saint of Bohemia and patron against calumnies

Sv. Jan Nepomucký je zobrazen v kanovníckém rouchu, kolem hlavy má zlatou svatozář s pěti hvězdami a v ruce drží krucifix.

Je mučedníkem 14. století a patronem Čech. Byl generálním vikářem pražského arcibiskupa Jana z Jenštejna, kněze bezvýhradně hájícího práv církve proti králi Václavu IV. Byl umučen a vhozen z Karlova mostu do Vltavy. Podle dalších podání je též mučedníkem za zpovědní tajemství.

Zobrazován bývá jako kněz v rochetě a s pěti hvězdami kolem hlavy, držící v náručí krucifix, případně palmu. Palmová ratolest (palmeta) je symbolem vítězství, hvězdy zastupují legendu, podle níž vltavští rybáři našli po smrti Janovo tělo; případně pět ran Kristových či písmena latinského TACUI (*mlčel jsem*). Nevyzrazení zpovědního tajemství je symbolizováno prstem na ústech.

Je patronem Čech, kněží, zpovědníků, mlynářů, vorařů, lodníků, zpovědního tajemství a mostů; ochránce lidské cti proti pomluvám.

Atributy

Kanovnícké roucho, biret, pět hvězd kolem hlavy, kříž, palmeta, prst u úst, jazyk, kniha, růženec, most, almužník, staroboleslavské Palladium země české (původně ikona Madony s dítětem).

Attributes: Priestly dress, halo of five stars, the Cross, finger over the lips

Socha sv. Jana
Nepomuckého na
obelisku s postavičkami
andílků

Sousoší sv. Jana Nepomuckého, Kutná Hora - Sedlec

Sv. Juda Tadeáš

Relief St. Jude Thaddeus

Patron saint of the poor and desperate

Je zobrazen s knihou u levého boku a s kyjem opřeným o zídku v pravé ruce.

Sv. Juda Tadeáš byl jedním z dvanácti apoštolů Ježíše Krista a autorem posledního Novozákonního listu. Uvádí se, že byl utlučen kyjem. Jeho atributem bývá také obraz Kristovy tváře, který podle legendy Juda Tadeáš přinesl králi z Edessy (*dnešní Turecko*). Omylem bývá zaměňován s Jidášem.

Je ochráncem beznadějných, patronem v těžké nouzi a zoufalých situacích.

Atributy

Obraz Kristovy tváře, halapartna, kyj, kámen; někdy drží knihu nebo svitek.

Attributes: Medallion with Christ's face, club

Reliéf sv. Judy Tadeáše

Sousoší sv. Jana Nepomuckého, Kutná Hora - Sedlec

Sv. Jan Sarkander

*Relief St. John Sarkander
Protector of the Seal of Confession*

Je zobrazen v bederní roušce, jak je napínán na svislé mučidlo, ruce má nad hlavou spoutané provazem. Za ním je vidět postavu kata.

Jan Sarkander v roce 1607 přijal nižší svěcení (jáhen) z rukou kardinála Františka Dietrichsteina, biskupa olomouckého. Byl farářem v několika obcích například v Uničově, Boskovicích či Holešově. Byl zatčen za zradu pro podezření, že domlouval vpád polského vojska a vedl v době pobělohorské tajná jednání v Polsku. Byl zajat v Troubkách, následně uvězněn a vyslýchán mučením. Nicméně nepřiznal zradu ani neprozradil zpovědní tajemství. Na následky mučení ve vězení zemřel. Byl svatořečen i přes odpor zejména evangelické církve polským papežem Janem Pavlem II. v roce 1995.

Bývá zobrazován také s prstem u úst.

Atributy

Mučidla, kat, bederní rouška.

Attributes: Loincloth, being tortured

Sv. Jan Sarkander

Sousoší sv. Jana Nepomuckého, Kutná Hora - Sedlec

Sv. Dismas

Relief St. Dismas

Patron saint of prisoners, penitent thief; St. Dismas was a reformed villain. He was crucified to the right of Jesus Christ

Je oděný bederní rouškou, rukama přidržuje kříž. V pravém dolním rohu je symbol Golgoty (nebo také Kalvárie - což je místo, kde byl ukřižován Ježíš Kristus) se třemi kříži.

Dismas žil v 1. století. Dle legendy, když Maria s Ježíškem a Josefem hledali přístřeší při útěku před Herodesem do Egypta, nechali je u sebe přespat lupiči. Stará žena, která se o ně starala, měla tříletého malomocného chlapce. Dala Marii jídlo a nechala ji vykoupat malého Ježíška. Poté Marie ženu vyzvala, aby své nemocné dítě vykoupala ve vodě po Ježíškovi. Nemocný chlapec se poté uzdravil. Tímto uzdraveným chlapcem byl prý právě Dismas. Svatý Dismas byl kající se původně lotr, který byl ukřižován po Kristově pravici.

Je patronem odsouzených k trestu smrti, vězňů, zločinců, kriminálků, výtržníků, napravených zlodějů, pohřebních ústavů, vozků a za dobrou smrt.

Atributy

Bývá zobrazován v bederní roušce a jeho atributy jsou kříž, řetěz, případně kyj.

Attributes: The Cross, loincloth

Reliéf sv. Dismase

Sousoší sv. Jana Nepomuckého, Kutná Hora - Sedlec

Sv. Václav

Statue of St. Wenceslaus

Main patron saint of Bohemia

Je zobrazen ve zbroji a knížecí čepici, pravou rukou drží praporec a levou štít.

Sv. Václav byl českým knížetem a mučedníkem 10. století. Je hlavním patronem českého národa a je symbolem české státnosti. Pocházel z rodu Přemyslovců a byl nejstarším synem knížete Vratislava I. O jeho křesťanskou výchovu pečovala jeho babička sv. Ludmila. Dle legendy obdržela ikonu Panny Marie s Ježíšem – Palladium z korintské mědi od sv. Metoděje na konci jeho putování se sv. Cyrilem v 9. století z Byzance přes Dalmácii (*například ostrov Krk, osada Baška*) až na Velkou Moravu. Proslul zejména pro svou zbožnost, dále je mu připisována péče o chudé, nemocné, sirotky, otroky a vězně, stavění kostelů. Roku 935 jej nechal zavraždit jeho bratr Boleslav I. ve Staré Boleslavi před kostelíkem sv. Kosmy a Damiána. Svatý Václav je jediným českým světcem, jehož svátek je součástí celosvětového kalendáře Římskokatolické církve. Je patronem církve a hlavním patronem Čech, dále pak vinařů a sládků.

Atributy

Orlice na štítě nebo na praporci, dva andělé po stranách, klasy a hrozny, kopí s praporcem, někdy je symbolicky zobrazován na koni.

Attributes: Eagle, spear with a banner, insignia of prince

Socha sv. Václava

Sousoší sv. Jana Nepomuckého, Kutná Hora - Sedlec

Sv. Florián

Statue of St. Florian of Lorch, Austria

Protector from fire, patron saint of firefighters...

Postava sv. Floriana je zde zobrazena v oblečení římského vojáka s přilbou na hlavě. V pravé ruce drží vědro s vytékající vodou, kterou vylévá na oheň. Levou rukou drží praporec na kopí.

Sv. Florian byl římský voják. Je jedním ze Čtrnácti Svatých pomocníků; první rakouský světec, narozený v Lorchu u Lince (někdejší římská provincie Noricum). Podle legendy pomáhal křesťanům před jejich pronásledováním, až byl také zajat a po mučení byl utopen s mlýnským kamenem na krku. V mládí prý zachránil díky své modlitbě hořící dům. Proto bývá označován jako ochránce proti zhoubnému ohni. První rakouský mučedník a svatý.

Je patronem hasičů, zedníků, hutníků, hrnčírů, pekařů a kominíků.

Atributy

Zobrazen bývá jako voják s přilbou, mečem a korouhví. Další atributy jsou nádoba s vodou, mlýnský kámen, hořící dům, kámen na krku.

Attributes: Roman soldier's dress, a pitcher of water

Socha sv. Floriána

Sousoší sv. Jana Nepomuckého, Kutná Hora - Sedlec

Sv. Prokop

Statue of St. Procopius of Sázava (around 970)

Patron saint of Bohemia and miners St Procopius thought to be the author of the illuminated Reims Gospel (Glagolitic) – treasured at the Reims Cathedral.

Pravou nohou šlape na sedícího ďábla, kterého drží na řetězu pravou rukou. Zároveň v pravé ruce drží berlu a v levé ruce drží rozevřenou knihu.

Sv. Prokop žil v 10. – 11. století a byl knězem a později poustevníkem. Založil Sázavský klášter a byl jeho prvním opatem. Dle legendy sv. Prokopa s ďáblem zapřaženého do pluhu viděli lidé orat brázdou mezi jeho rodnou obcí Chotouň a Sázavou (Sázavský klášter). Brázdě se doposud říká Čertova brázda. Nebo jde pouze o geologický povrchový jev? Údajně jde o pravěkou cestu spojující brody na Sázavě a Labi. Ostatky sv. Prokopa jsou uloženy v kostele Všech svatých na Pražském hradě. Svatému Prokopu je připisován Remešský evangeliář (iluminovaný rukopis psaný hlaholicí), který je součástí katedrálního pokladu ve francouzské Remeši na nějž přísahali francouzští králové.

Je patronem Čech, horníků a rolníků, proti působení ďábla a proti zlým duchům.

Atributy

Spoutaný ďábel na řetěze, zřídka laň, důtky nebo model kostela, kniha, kříž, berla, mitra; ve středověku byl zobrazován jako řeholník v mnišském oděvu; v baroku pak jako opat s berlou a mitrou; zobrazován je též jako světec orající se zapřaženým ďáblem; také jako vyhánějící ďábly z jeskyně nebo při setkání s českým knížetem Oldřichem.

Attributes: Depicted as abbot, with chained devil, book, staff, mitre

Socha sv. Prokopa

Sousoší sv. Jana Nepomuckého, Kutná Hora - Sedlec

Sv. Vojtěch

Statue of St. Adalbert

Patron saint of Bohemia second to St. Wenceslaus

Sv. Vojtěch je zobrazen v biskupském rouchu. V pravé ruce drží berlu a v levé zavřenou knihu.

Sv. Vojtěch žil v 10. století a vystupoval proti pohanství, obchodování s otroky, kněžskému manželství a alkoholismu. Zasloužil se o rozvoj domácího latinského písemnictví. Založil první mužský klášter v Břevnově. Působil jako misionář mezi tehdy pohanskými Prusy. Zde údajně vstoupil na pro pohany posvátné pole. Ti ho prý udeřili nejdříve veslem, pak ho probodali oštěpy.

Je pokládán za druhého patrona Čech po svatém Václavovi. Stal se také patronem pražské arcidiecéze (arcibiskupství), patronem českého kněžstva, polské církve a Uher.

Atributy

Je zobrazován jako biskup s mitrou, berlou a knihou; jeho atributy jsou hlavně veslo, dále oštěp nebo kopí či svazek šípů, orel (dle legendy hlídal jeho bezhlavé tělo), dešť, růže na štítě, váhy, halapartna, též staroboleslavský mariánský reliéf.

Attributes: Depicted as bishop, mitre, crosier, book

Socha sv. Vojtěcha

29. Socha sv. Jana Nepomuckého Kutná Hora - Malín

Statue of St. John of Nepomuk

Patron saint of Bohemia and patron against calumnies

Umístění: prostranství před kostelem sv. Štěpána, Kutná Hora Malín
Vznik: 18. století
Sloh: barok
Autor: neznámý

Popis

Socha světece je zobrazena v oděvu kanovníka (klerika a rocheta - liturgické roucho). V pravé ruce drží světec kříž a v levé biret.

Sv. Jan Nepomucký

Je mučedníkem 14. století a patronem Čech. Byl generálním vikářem pražského arcibiskupa Jana z Jenštejna, kněze bezvýhradně hájícího práv církve proti králi Václavu IV. Byl umučen a vhozen z Karlova mostu do Vltavy. Podle dalších podání je též mučedníkem za zpovědní tajemství.

Zobrazován bývá jako kněz v rochetě a s pěti hvězdami kolem hlavy, držící v náručí krucifix, případně palmu. Palmová ratolest (palmeta) je symbolem vítězství, hvězdy zastupují legendu, podle níž vltavští rybáři našli po smrti Janovo tělo, nebo pět ran Kristových či písmena latinského TACUI (*mlčel jsem*). Nevyzrazení zpovědního tajemství je symbolizováno prstem na ústech.

Je patronem Čech, kněží, zpovědníků, mlynářů, vorařů, lodníků, zpovědního tajemství a mostů; ochránce lidské cti proti pomluvám

Atributy

Kanovnícké roucho, biret, pět hvězd kolem hlavy, kříž, palmeta, prst u úst, jazyk, kniha, růženec, most, almužník, staroboleslavské Palladium země české (ikona Madony s dítětem).

Attributes: Priestly dress, halo of five stars, the Cross, finger over the lips

Socha sv. Jana Nepomuckého,
Malín

30. Socha sv. Anny s Pannou Marií

*Statue of St. Anne with small Virgin Mary, Jerusalem, Middle East
Patron saint of mothers and miners, the mother of the Virgin Mary
and grandmother of Jesus Christ*

Umístění: v polích při cestě k Malešovu
Vznik: 18. století
Sloh: barok
Autor: neznámý

Popis

Sv. Anna drží pravou rukou knihu a po levém boku jí stojí Panna Marie.

Sv. Anna

Svatá Anna byla matkou Panny Marie a tedy babičkou Ježíše Krista. Staročesky jde o sv. Annu samodruhou, protože je s Pannou Marií. Pokud by byla ještě s malým Ježíšem, pak by šlo o sv. Annu samotřetí.

Je ochránkyní matek a manželství, šťastného porodu, patronkou havířů, mlynářů, truhlářů, tkalců, krejčích, provazníků, čeledínů. Patronkou je též Florencie, Innsbrucku, ale i Bretaně či Quebecku.

Atributy

Nejčastějším atributem je postava Panny Marie. Někdy drží v ruce knihu nebo lilii.

Attributes: Small Virgin Mary, book, lily

Socha sv. Anny s Pannou Marií, v poli u Poličan

Salvátor Chrudimský

(fotografie: Římskokatolická farnost Chrudim)

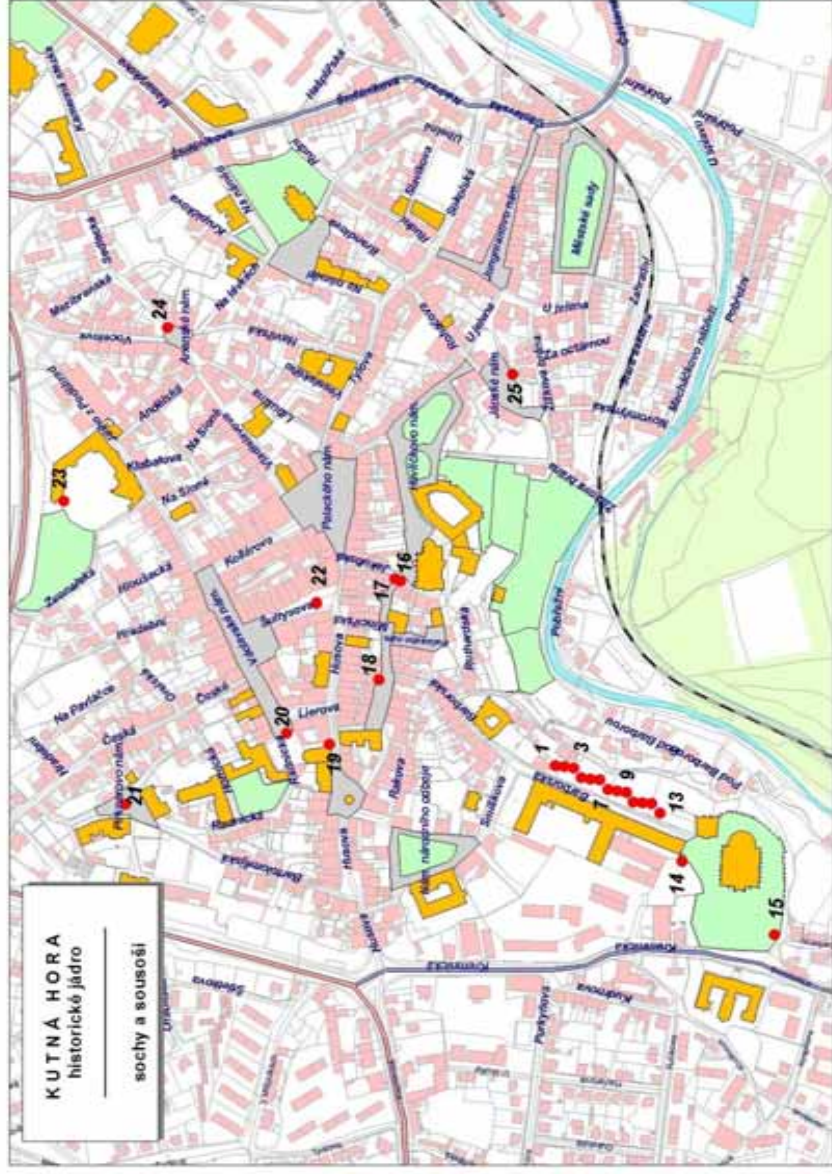
Obraz Krista dle legendy zvaný “Zázračný”. Z Chrudimi od tohoto obrazu putovali věřící v období baroka přes Kutnou Horu k Palladiu země české do Staré Boleslavi.

Starobolevslavské Palladium země české

(fotografie: Úřad městské části Praha 19, Praha Kbely)

Původně šlo o ikonu z korintské mědi (slitiny stříbra a mědi), kterou v 9. století daroval sv. Metoděj sv. Ludmile, babičce sv. Václava, na konci své cesty z Byzance přes Dalmácii na Velkou Moravu.

Šlechtické erbovní rody, donátoři uvedených soch

Socha sv. Jana Nepomuckého (1); Věžníkové z Věžník byli českým vladyckým rodem pocházejícím z tvrze ve Věžnících u Vlašimi (14. století), který později v roce 1658 povýšil do panského a posléze díky službám císaři i do hraběcího stavu. Během staletí se spojili mimo jiných i s rodem Švihovských z Rýzemberka či Zásmuckými ze Zásmuk.

Socha sv. Barbory (2); Švihovští z Rýzemberka byl starý český panský rod v západních Čechách. Zakládali či přestavovali hrady. Po několik století zastávali významná zemská postavení. Byli spojeni s mnoha významnými rody, například s hrabaty Věžníků z Věžník. Do erbu přijali orlici Žerotínů stejně jako kupříkladu Hasištejnští z Lobkovic. Ti však mají orlice v erbu po diagonále zrcadlově obráceně.

Socha sv. Ludvíka nebo možná sv. Ferdinanda III. Kastilského (3); Rabenhauptové ze Suché byli starým českým vladyckým rodem. Kašpar Robenhaupt (Robmhap) dostal za službu císaři Karlu V. Habsburskému za služby v Burgundsku polepšení do erbu. Majestátem Ferdinanda III. Habsburského v roce 1644 rod povýšil do panského stavu. Poslední příslušník rodu Jan Josef odkázal svoje jmění Václavu Františku Obyteckému z Obytce.

Většina pramenů vždy přisuzovala sousoší sv. Ludvíkovi Francouzskému. Není zde však vytesán jeho hlavní atribut - model kaple Sainte Chapelle. Socha má na krku vytesaný řetěz silně připomínající řád Zlatého rouna. Ani sv. Ludvík Francouzský ani sv. Ferdinand III. Kastilský ovšem nebyli nositeli zmíněného řádu. Ale jak je uvedeno výše, Karel V. Habsburský nositelem tohoto řádu byl, nebyl však nikdy svatořečen. Jezuitský řád měl historicky vzato pochopitelně vždy blíže k zemím španělským než k zemím francouzským.

Socha sv. Isidora (4); Obytečtí z Obytec byli původně rytířským rodem, jehož počátky sahají až do 14. století (Obytec u Klatov). Větvě rodu byly postupně povyšovány do panského stavu. Během staletí vlastnili mnohá panství, a to i na Kutnohorsku například Horka, Červené Janovice, Petrovice a další. Rodově byli spřízněni i s Rabenhaupty ze Suché. V roce 1636 Litmír František Obytecký z Obytec postoupil jezuitské koleji v Kutné Hoře všechna svá majetková práva na dotčených pozemcích.

Socha sv. Josefa Kalasánského (9); Trauttmansdorffové - Weinsberg byli původně rakouským rytířským rodem, který později díky císařským službám povýšil do knížecího stavu. Do Čech přišli na počátku 17. století. Maxmilián z Trauttmansdorffu konvertoval z evangelické na katolickou víru. Působil též jako vyjednavč císaře Ferdinanda II. Habsburského za stavovského povstání. Díky konfiskacím získal mnoho majetků v zemích Českých.

socha sv. Šebestiána (21); socha sv. Bernarda (26); Dačičtí z Heslova jsou v Čechách spojováni především s osobou Mikuláše Dačického a jeho knihou „Paměti Mikuláše Dačického z Heslova“. Zakladatelem rodu byl Ondřej Křivoláček, rychtář v Kutné Hoře. Původní rodová tvrť stála v místech dnes bývalého pivovaru Lorec v Kutné Hoře. V roce 1571 císař Maxmilián II. Habsburský udělil rodu erb v současné podobě.

Příklady vzájemných vazeb

Kutnohorsko, Hetlín - Kolem roku 1680 se Bernard z Věžník, pán na Třebešicích a rytíř Jan Václav Ferdinand Obytecký z Obytec na Janovicích, Petrovicích a Zhoří ujali dvou osiřelých dcer rodu Hornateckých ze Štipoklas. Po smrti Jan Václava Ferdinanda Obyteckého roku 1709 kupuje Hetlín hrabě Bernard Věžník z Věžník.

Kutnohorsko, Ovčáry - Není známo, který z rodů (například Žerotínů) zde postavil tvrť, ale po roce 1620 získali tvrť a panství Švihovští z Rýzemberka. Švihovští zde pak sídlili až do roku 1679, kdy panství zakoupil hrabě Bernard Věžník z Věžníků.

Sochy a sousoší světců v Kutné Hoře jsou odrazem hmotného a duchovního dědictví města. Všechny tyto sochy mají křesťanské kořeny v neodmyslitelné vazbě na historii bývalého středověkého havířského města, které se stalo vůlí českého krále Václava II. v roce 1300 našeho letopočtu i městem mincovním. Význam města je zřejmý i v době pobělohorské (1621). Odkaz našich předků je nutné chápat jak v rovině umělecké, tak dějinné, protože dějiny nelze přepsat, ale jen různě chápat. Bez pochopení minulosti však nelze rozumět budoucnosti.

Převážná většina místních soch a sousoší z 18. století je zhotovena z kutnohorského vápence, chceme-li též z pískovce, s obrovským množstvím ulit mořských živočichů pocházejících z geologického období křída (druhohor), 145 - 65 miliónů let před Kristem. Lidově se mu proto říká „mušlák“. Pouze malá část je z jiného českého pískovce, a to sochy převážně z 19. století. Tato drobná publikace má za cíl pouze přiblížit jednu z částí Kutné Hory, památky zapsané na Seznam UNESCO.

Ondřej Seifert

Statues of saints in Kutná Hora reflect the material and spiritual heritage of the town. All the statues are rooted in the Christian history of the medieval mining town, which was made a minting town in 1300 by King of Bohemia Wenceslaus. The town played a significant role in the period following the Battle of White Mountain 1621. The ancestors' must be comprehended from both artistic and historical viewpoints as history cannot be rewritten, it can only be interpreted in different ways. There is no comprehension of the future without understanding the past.

The vast majority of local statues and sculptural groups dating from the 18th century are made of locally sourced limestone, or sandstone containing significant amounts of shells of Cretaceous (Mesozoic) marine creatures of 145 to 65 million years ago. The stone has even been named locally for its shell content. Only a few statues, dating from the 19th century, are made of another type of Bohemian sandstone.

This small publication is intended as a presentation of only one of the many facets of Kutná Hora, listed among UNESCO World Heritage Sites.

Použitá literatura a prameny:

Petr M. Veselský: Průvodce po Hoře Kutné (Kutná Hora 1887)

Václav Ryneš: Atributy v umění, díl II (Roztoky 1971)

Věra Remešová: Ikonografie a atributy svatých (Praha 1991)

Evidenční listy nemovitých kulturních památek, NPÚ v Praze

Jiří Roháček: Nápis města Kutné Hory (Praha 1996)

Otevřené encyklopedie

KRÁLOVSKÉ HORNÍ MĚSTO KUTNÁ HORA

Městský úřad Kutná Hora, odbor památkové péče a školství

Havlíčkovo náměstí 552, 284 01 Kutná Hora

Ondřej Seifert

Naděžda Mottlová

Vlastimil Kapička (*orientační mapy*)

2014 AD

Tato publikace je vydána s finanční podporou Ministerstva kultury ČR v programu Podpora pro památky UNESCO.

Poděkování Petrovi Loudovi za korekturu textů v angličtině

www.kutnahora.cz; www.mu.kutnahora.cz